شیعر ئاژاو□ی ر□س□ن□ ....
دا□شتن□و□ی: ع□بدولموت□لیب ع□بدو□□ا

(چارلیز سیمیك) ل□ م□ژووی شیعری هاوچ□رخی ئ□مریكادا ب□ گرنگترین ناوی شیعری د□ژم□ردر□ت، سا□ی 1938 ل□ (ب□لگراد)ی پایت□ختی (جیك□سل□فاكیا)ی پ□شوو ل□ دایكبوو□، ئ□و كات□ی ت□م□نی پانز□ سا□ان د□ب□ت، ل□گ□□ دایكی ب□ر□و (پاریس) ك□چ د□ك□ن، پاشان د□چن□ و□ات□ ی□كگرتوو□كانی ئ□مریكا و ل□و□ و□ك هاو□اتیی□كی ئ□مریكی نیشت□ج□ د□بن.
چارلیز سیمیك ل□ زانك□ی (نیوی□رك) خو□ندن ت□واو د□كات. كاری و□رگ□□ان ب□ ز□ر□ك ل□ شاعیرانی جیك□سل□فاكیا ب□ ئ□نجام د□گ□ی□ن□ت، دوای و□رگرتنی ب□وانام□ی لیسانس ل□ زانك□ی نیوی□رك ب□ پل□ی با□ا، ی□ك□م ك□م□□□ شیعری سا□ی 1967 ب□ ناوی (ئ□و□ی گ□ل د□ی□□ت) ب□ چاپ د□گ□ی□ن□ت، ه□ر ل□ سا□ی 1973 و دواتریش ب□ وان□ گوتن□و□ ل□ ب□شی زمانی ئینگلیزی زانك□ی (نیوهامبشر) ژیان ب□س□ر د□بات.

ل□ بار□ی كاریگ□ری شاعیران ب□س□ر ب□ره□م□كانیی□و□ د□□□، من ه□میش□ شاعیر□ كلاسیك□ چینیی□كان و ر□میی□كان و ر□مزیی□كانی ف□□نسی و تاز□گ□رانی ئ□مریكیی د□خو□نم□و□. ل□ شیعردا خ□ی ب□ تا س□ر ئ□سقان واقیعی د□زان□ت، د□□□ سوریالیی□ت ل□ ئ□مریكا هیچ مانای□ك نا ب□خش□ت، چونك□ ئ□مریكا ه□میش□ پ□□ ل□ س□رك□ش و لات و د□وان□ و ئ□وان□ی ب□رد□وام ل□ ش□قام□كان و ب□ خ□□كان□ قسان ل□ بار□ی خ□یان□و□ د□ك□ن...
چارلیز سیمیك ل□ شیعر□كانیدا بای□خی ز□ر ب□و س□رك□ش و لات و پ□راو□زخراوان□ د□دات، ل□و دید□و□ خ□ی ب□ واقیعی داد□ن□ت، واقیعی ل□ ج□ر□كی تایب□ت ك□ ل□گ□□ ژیانی ئ□مریكیی□كان د□گونج□! ب□□ام ر□خن□گرانی ئ□د□بی ه□میش□ شیعری ئ□و ب□ سوریالی داد□ن□ن...

چارلیز شیعر و□ك چ□ق□ی□كی جوان ب□ رووی ئاژاو□دا د□بین□، وش□ی شیعری س□ر□□ای ئ□و□ی د□لال□ت ل□ چ□ق□ی□كی جوان د□كات، د□لال□ت ل□ ه□منی و ما□ئاوایی و د□نیایی د□كات! چ□ق□ رووكاری د□ر□و□ی بارود□خی و□ات د□ن□خش□ن□ت، چ□ق□ بیركردن□و□ی□كی روون و ش□واز□كی روون د□نو□ن□! د□ی□و□ ب□□ ه□میش□ هونر د□توان□ ب□ ئاسانی

قەیرانەکان تێپەڕێنێ، بێ ئەوەی پشتگوێیان بخات، دەتوانێ بەسەر قەیرانەکاندا زاڵ بێت، بەو مانایەش شیعر وەستاندنی ئاژاوەیە، ئەو وەستاندنەش پەیوەندی بە ساتەوەختی روونی و ئەو هەڵوەستە روونەوە هەیە، کە پەردە لە سەر ئاژاوە هەڵدەداتەوە و لە پشت ئاژاوەوە ئەو سەرگەردانییە روون دەکاتەوە کە ئاژاوە نوێنەرایەتی دەکات.

چارلیز لایەنێکی دیکەی ئاژاوەش دەبینێ، ئەویش لایەنی هونەری ئاژاوەی رەسەنە، کەواتە لە ئاژاوەدا وێنەیەکی جوان و کۆمەڵە وێنەی تێکچڕژاو هەیە، کە هەرگیز لێکجودا ناکرێنەوە و لێکدانابڕێن، پێویستە هونەرمەند نیشانی لە ئاژاوە بگرێ و لە داهێنانەکانیدا سوودی لێوەرگرێت، ئەو جۆرە لە ئاژاوە یان یادەوەرییە نە دەشێ راڤەی بکەین و نە ملکەچی بین، بەڵکو دەبێت بچێتە ناو تەمومژییەکانییەوە، ئەوەش پەیوەندی شاعیر بە زمانەوە دەخاتە روو، لێرەوە زمان گوزارشت لە ئاژاوە و تێکچڕژان دەکات، هەمیشە زمان شاعیر رووت دەکاتەوە، یان دەیهێنێ و دەیبات.. چارلیز لە نوسیندا هیچ زمانێك بە پاك و روون نابینێ و دەڵێ هەموو شیعرە کورت و سادە و ساکارەکانم زیاد لە جارێ هەوڵی نوسینەوەیانم داوە و بە چەندین ساڵ نوسراون، هەموو ئەوانەش دەلالەت لە مەتەڵی زمان دەکات، هەمیشە هەوڵی داوە لایەنێك لە ئەزموونی هونەری بەرجەستە بکات.. چەندین خەڵاتی بە دەست هێناوە، لەوانە لە ساڵی 1989خەڵاتی بەرزی شیعری (پۆلیتزر)ی لە سەر کۆمەڵە شیعری (جیهان کۆتایی نایەت) وەرگرتووە.

ئاسان نییە، سادە بیت.
هەمووان شاردنەوەیان پێخۆشە.
منیش هەروا.

گوێم لە درەختان گرت
نهێنییەکیان هەبوو
پێم زانی
بەڵام هیچم نەکرد.

هاوین هات.
هەموو درەختانی شەقام
شەهرزادی خۆیان هەیە.
شەوان بەشێکن لە حیکایەتە سەرکێشەکانی.

هەموومان هێدی هێدی بەرەوە ماڵە تاریکەکان دەبینەوە

ماڵەکان تاریکن.
ماڵەکان هێمنن، ماڵەکان پشتگوێخراون.

لێرە کەسێک هەیە چاوانی خۆی داخستووە
لە تەبەقەکانی سەرەوە
ترس فەرمان دەکات، هەروەها سەرسوڕمانیش
منیان بۆ بێداری هێشتەوە.

ژنێ گوتی
حەقیقەت رووت و ساردە
ئەو ژنە سپی سپییە
هەمیشە لە ماڵەوەیە.

خۆر هەمیشە لە شەوانی درێژ
ئاماژەی بۆ یەک، دووانە دەکات
ئەوانەی خۆیان بە جوانی دەهێڵنەوە.

شتەکان زیاد لە پێویست سادەن
هێندە سادەن قوەس قوەس دەکەونەوە
دەنگیان نایەت.

ئەوە ئەو رۆژانەن کە خەڵک بە نموونە ناویان دەنن
(....) نکۆڵییان لێدەکەن
وەکو دەرزیلەی قژی رەش،
ئاوێنەن لە رۆناکی دەدرەوشێنەوە
درەختەکان چاوەڕوانی ئاسمان دەکەن.

-————————

ژێدەر:
– فندق الارق، شعر:تشارلز سيميك، ترجمة: احمد شافعی، مراجعة وتصدير: جمال الجزيری، المشروع القومی للترجمة، اشراف: جابر عصفور، ط1 2004، القاهرة.
– شعر: تشارليز سيميك، ترجمة : عبدالوهاب أبوزيد، جريدة اليوم الاردنی، تاريخ النشر: 19 أبريل 2004